

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Інститут державного управління у сфері цивільного захисту

XIV Міжнародний виставковий форум
„Технології захисту/ПожТех – 2015”

МАТЕРІАЛИ

**17 Всеукраїнської науково-практичної
конференції рятувальників**

СУЧАСНИЙ СТАН ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ШЛЯХИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСТОРУ

22-23 вересня 2015 року

Київ – 2015

ОРГКОМІТЕТ:

АВЕР'ЯНОВ Олег В'ячеславович	Заступник Голови Державної служби України з надзвичайних ситуацій, голова оргкомітету
ВОЛЯНСЬКИЙ Петро Борисович	В.о. начальника Інституту державного управління у сфері цивільного захисту, заступник голови оргкомітету

Члени оргкомітету:

ДОЦЕНКО Олександр Володимирович	Директор Департаменту персоналу
ЄВДІН Олександр Миколайович	Перший заступник начальника Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту
ЗАЙЧЕНКО Руслан Юрійович	Заступник начальника Управління взаємодії із засобами масової інформації та комунікацій з громадськістю
КОЗЯР Михайло Миколайович	Ректор Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
МАЮРОВ Михайло Олександрович	Директор Департаменту організації заходів цивільного захисту
ОЛІЙНИК Олександр Іванович	Директор Департаменту економіки і фінансів
ПОЛІЩУК Тарас Васильович	В.о. директора Департаменту державного нагляду (контролю) у сфері пожежної, техногенної безпеки та цивільного захисту
САДКОВИЙ Володимир Петрович	Ректор Національного університету цивільного захисту України
ТИЩЕНКО Олександр Михайлович	В.о. проректора Національного університету цивільного захисту України – начальник Черкаського інституту пожежної безпеки ім. Героїв Чорнобиля

Розглянуто актуальні наукові та практичні проблеми у сфері цивільного захисту України, його стан та перспективи розвитку. Значну увагу приділено пошуку шляхів подальшого вдосконалення діяльності підрозділів ДСНС України, органів державного управління у сфері цивільного захисту, проблемам впровадження положень Кодексу цивільного захисту України. Крім того, розглянуто актуальні проблеми забезпечення техногенної та пожежної безпеки, а також здійснення превентивних заходів щодо запобігання надзвичайним ситуаціям.

Збірник призначений для широкого кола фахівців у сфері цивільного захисту, у тому числі для управлінського, кадрового, соціально-психологічного, інженерно-технічного складу, науковців, керівників та працівників державних та комунальних рятувальних служб. Також він буде цікавим науковим та науково-педагогічним працівникам, які здійснюють наукові дослідження у сфері цивільного захисту та науково-педагогічну діяльність у вищих навчальних закладах.

Відповідальність за зміст та достовірність наданих матеріалів несуть автори публікацій.

© ІДУЦЗ
© ДСНС України

Пономаренко Р.В., Будник О.М. Виробництво питної води в умовах діючих станцій водопідготовки	315
Попов В.М. Вплив стану потенційно небезпечних об'єктів на створення програми розвитку системи техногенної безпеки регіону	317
Поспелов Б.Б., Андронов В.А. Аналіз фазового портрета ресурса очага загорання при случайній швидкості вигорання матеріала	320
Поспелов Б.Б., Полстянкін Р.М. Направлення підвищення ефективності пожежопередупредительної сигналізації	322
Прибисько Г.В. Технологічні та екологічні аспекти перероблення фосфоритних відходів в якості будівельних матеріалів	323
Присяжнюк В.В., Кухарішин С.Д. До питання класифікації захисного одягу для рятувальників	324
Приходько О.Ю. Врахування рельєфу місцевості і класів пожежної небезпеки лісових масивів в задачі розміщення вишок відеоспостереження	327
Равлик У.І., Карабин В.В. Моніторинг екологічного стану довкілля у зоні впливу шахти Червоноградська	330
Рогозін А.С., Левченко Р.Т. Оптимізація сил цивільного захисту по регіонах країни	333
Ротар В.Б. Підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців цивільного захисту	335
Руденко Д.В. Дослідження стійкості газозовів під час транспортування газів в зрідженому вигляді	336
Рыбка Е.А. Исследование распределения температуры в камере цилиндрической малогабаритной испытательной печи	339
Савченко А.В. Коррозионная активность огнетушащей гелеобразующей системы $\text{CaCl}_2 - \text{Na}_2\text{O} \cdot 2,95 \text{SiO}_2 - \text{H}_2\text{O}$	341
Саміло А.В., Яковчук Р.С. Основні напрямки та проблеми ефективної стратегії управління інноваційною діяльністю ДСНС України	343
Самченко Т.В., Курков Д.А., Ратушний О.В. Європейський підхід до випробування покриттів для підлоги щодо реакції на вогонь	346
Семерак М.М., Субота А.В., Харишин Д.В. Експериментальні дослідження прогрівання елементів сталевих конструкцій за умов горіння водню	348
Середа Ю.П. Розробка методів аналізу радіоекологічних ризиків	350
Сичевський М.І. Проблеми та перспективи застосування енергоощадних технологій в пожежно-рятувальній техніці	353
Скидан М.А. До питання створення та використання оперативного матеріального резерву (медична складова)	355
Скородумова О.Б., Тарахно Е.В., Степанов М.Л., Крадожон В.А. Разработка технологии огнестойких покрытий по костюмам пожарных	357
Смірнова О.М. Координація, як інструмент регулюючого впливу на забезпечення психологічного захисту населення	359
Смірнова О.М. Педагогічні особливості взаємодії викладача та слухачів під час занять на тему: „Психологічний захист населення”	362
Соколенко О.І. Керівник як суб'єкт управлінської діяльності в структурі ДСНС України	365
Станіславчук О.В., Семенюк П.В., Станіславчук Р.Ю. Важливі аспекти підготовки фахівців для сфери цивільного захисту	368
Тарасенко О.А. Наукові основи прийняття рішень при ліквідації природної пожежі	371
Тарнавський А.Б., Снігур І.В. Організація медичного захисту населення під час виникнення надзвичайних ситуацій	374
Терент'єва А.В. Надзвичайна ситуація як об'єкт державного управління	377

ГОС для охлаждения стен резервуаров и цистерн с углеводородами от теплового воздействия пожара.

Цитируемая литература

1. Тушение пожаров нефти и нефтепродуктов / [Шароварников А.Ф., Молчанов В.П., Воевода С.С, Шароварников С.А.]. – М.: „Калан”, 2002. – 482 с.
2. Савченко О.В. / Використання гелеутворюючих систем для оперативного захисту конструкцій та матеріалів при гасінні пожеж / О.В. Савченко, О.О. Островерх, О.М. Семків, С.В. Волков // Проблемы пожарной безопасности: Сб. науч. тр. – Харьков, 2012. – Вып. 32. – С.180 – 188.
3. Резервуари вертикальні сталеві для зберігання нафти і нафтопродуктів з тиском насичених парів не вище 93,3 кПа : ВБН В.2.2-58.2-94. – [Чинний від 1994-10-01]. К. : Держкомнафтогаз України, 1994. – 98 с. — (Національний стандарт України).
4. Уханский Р.В. Обґрунтування ефективних умов застосування для пожежогасіння водної вогнегасної речовини на основі полімерів гуанідинового ряду: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 21.06.02 „Пожежна безпека”/ Р.В. Уханский. – Черкаси, 2013.–20с.
5. Жуков А.П. Основы металловедения и теории коррозии: учебник для машиностроителей средних учебных заведений – 2-е изд., перераб. и доп. / А.П. Жуков, А.И. Малахов. – М.: Высшая школа 1991. – 168с.
6. Улиг Г.Г. Коррозия и борьба с ней. Введение в коррозионную науку и технику Пер. с англ. под ред. А.М. Сухотина / Г.Г. Улиг, Р.У. Ревин. – Л: Химия, 1989. – Пер. изд., США 1985.– 456 с.: ил.

Саміло А.В., Яковчук Р.С.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ТА ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ДСНС УКРАЇНИ

У світі формується новий тип суспільства, який базується на знаннях та інформації й орієнтується на управлінні інноваціями. У змаганнях між країнами, економічними регіонами, компаніями перемагає той, хто зумів адаптувати свою стратегію розвитку до особливостей зовнішнього середовища, досягнув успіхів у комерціалізації інновацій.

Не залишається осторонь і Державна служба України з надзвичайних ситуацій, яка безпосередньо реалізує стратегію щодо створення і використання інновацій у сфері цивільного захисту. Про необхідність її розроблення та реалізації зокрема свідчить той факт, що на сучасному етапі розвитку України, спостерігається збільшення кількості надзвичайних ситуацій як техногенного так і соціально-політичного характеру, внаслідок чого особливу значимість набуває забезпечення безпеки особистості, суспільства і держави. ДСНС України, яка виступає гарантом її забезпечення, повинна приділяти значну увагу пошуку нових технологій, які дозволять не просто забезпечити даний процес, а й покращити.

Найважливішою умовою ефективної реалізації науково-технічної та інноваційної стратегії, що проводить ДСНС України у сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій є концентрація наукового потенціалу, фінансових та матеріальних ресурсів на пріоритетних напрямках проведення науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт (НДДКР).

Реалізація інноваційної політики органами та підрозділами цивільного захисту, здійснюється згідно [1], [2], [3], а також інших пов'язаних нормативно-правових актів, що дозволяє визначити пріоритетні напрямки розвитку науки, технологій і техніки в ДСНС України.

Основні завдання, на які повинна спрямовуватися та на основі якої повинна будуватися інноваційна стратегія, враховуючи специфіку ДСНС України, є наступні:

- вдосконалення системи профілактики пожеж, розробка інноваційних технологій, орієнтованих на розвиток виробництва сучасних засобів протипожежного захисту, пожежної техніки та пожежно-технічного озброєння;

- завершення робіт зі створення інфраструктури системи забезпечення пожежної безпеки для об'єктів, критично важливих для національної безпеки України;

- вдосконалення системи підготовки кадрів для цивільного захисту, зміцнення її матеріально-технічної бази;

- створення автоматизованих систем оперативного управління підрозділами пожежної охорони, у тому числі модернізація системи зв'язку при гасінні пожеж;

- впровадження пілотних проектів з протипожежного захисту різноманітних об'єктів;

- створення систем моніторингу забезпечення пожежної безпеки освітніх установ, закладів соціального захисту та охорони здоров'я;

- впровадження пілотних проектів з протипожежного захисту установ соціального захисту та охорони здоров'я;

- створення систем виявлення пожеж та моніторингу обстановки в районах великих техногенних і лісових пожеж.

Однак, існуючі проблеми в галузі науково-технічної та інноваційної діяльності у масштабі країни не можуть не надавати негативного впливу на процес розроблення інноваційної стратегії в ДСНС України.

Так, основними чинниками, що перешкоджають розвитку ефективної науково-технічної та інноваційної діяльності державної служби, можна виділити наступні:

1. Слабка зацікавленість замовника в отриманні та використанні наукових результатів, відсутність уявлення про місце та порядок їх застосування.

В даний час підрозділи сприймають кураторство науково-дослідними та дослідно-конструкторськими роботами як обтяжливе навантаження, яке відволікає фахівців від їх основної діяльності. Слабке уявлення про те, що корисного в обґрунтуванні рішень, розробці проектів нормативних документів, нової техніки і т.п. може дати наукова діяльність, відсутність знань про місце і роль науки в галузі соціально-економічного розвитку країни, про її функції,

завдання та напрямки, відмінностях фундаментальних, прикладних і науково-практичних досліджень не дозволяє замовникам правильно сформулювати тематику НДДКР, організувати впровадження результатів цих робіт в практику центрального апарату, територіальних органів та сил ДСНС України.

2. Відсутність окремих затверджених форм організаційно-планової документації, що розробляється при плануванні, організації і виконанні НДДКР, наприклад, спільної робочої програми, науково-організаційного задуму та ін., а також рекомендацій з розробки основного документа для планування і контролю НДДКР - технічного завдання (ТЗ).

Це призводить до того, що дані документи сприймаються виконавцем як непотрібні, їх положення трактуються з різних позицій, положення ТЗ розробляються нашвидкуруч і формально.

3. Відсутність рекомендацій з основ планування та реалізації науково-практичної діяльності, які б відображали питання визначення актуальності робіт, пояснювали б, які практичні проблеми можуть бути вирішені з використанням саме науково-методичного апарату, яким чином планувати ці роботи, які методи збору і обробки емпіричних даних можуть використовуватися в інтересах вирішення задач в сфері діяльності ДСНС України, як ці результати представляти замовнику і т.п.

4. Залучення окремих підрозділів і співробітників науково-дослідних установ (НДУ) до різних оперативних робіт ненаукового характеру, покладеним на замовника.

Це призводить до того, що виконавці НДР відволікаються від дослідного процесу, витрачається час на додаткове „входження” у вирішувану проблему після виконання оперативної задачі.

5. Немає затвердженої методики оцінки трудомісткості НДДКР.

Це не дозволяє адекватно планувати наукову діяльність, розподіляти трудові та інші ресурси для рішення окремих наукових завдань і є чинником, сприятливим залученню наукових співробітників до виконання не властивих їм завдань. Існуюча незатверджена методика оцінки трудомісткості НДДКР дає вкрай зміщені (низькі) оцінки в частині креативних аспектів наукової діяльності (математичного моделювання, винахідництва та раціоналізації тощо).

6. Відсутність затверджених єдиних вимог до кваліфікації наукових співробітників різних рівнів і жорсткого контролю за дотриманням цих вимог. Це приводить до того, що багато наукових посад високого рангу займають особи, які не мають досвіду наукової діяльності.

7. Відсутність системи морального і матеріального стимулювання наукових співробітників, що робить участь у таких важливих роботах малопривабливим, призводить до того, що договірні НДДКР в інтересах ДСНС України виконують сторонні комерційні організації, що не мають відповідного досвіду, наукового доробку і т.п.

Отже, аналіз інноваційної та науково-технічної політики в Україні визначає ключові проблеми наукової сфери: відсутність комплексної стратегії переходу до інноваційної моделі розвитку країни; недосконала нормативно-правова база; неефективна адміністративно-організаційна структура

управління; недостатнє фінансування; несформований попит на інновації. Існуючі проблеми в галузі науково-технічної та інноваційної діяльності у масштабі країни не можуть не надавати негативного впливу на процес розроблення інноваційної стратегії в ДСНС України. Внаслідок чого було визначено та обґрунтовано основні чинники, що перешкоджають розвитку ефективної науково-технічної та інноваційної діяльності ДСНС України, та за умов усунення яких можлива належна реалізація інноваційної стратегії в досліджуваній державній службі

Цитована література

1. Закон України від 08.09.2011 № 3715-VI „Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”.
2. Закон України від 07.06.2012 № 4909-VI „Про Загальнодержавну цільову програму захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2013-2017 роки”.
3. Наказ ДСНС України № 495 від 30.07.2013 р. „Про затвердження Положення про організацію наукової і науково-технічної діяльності в ДСНС України”.

Самченко Т.В., Курков Д.А., Ратушний О.В.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПІДХІД ДО ВИПРОБУВАННЯ ПОКРИТТІВ ДЛЯ ПІДЛОГИ ЩОДО РЕАКЦІЇ НА ВОГОНЬ

Приведення національної нормативної бази до європейської є одним із пріоритетних завдань, яке стоїть перед державою. Для впровадження європейських підходів у сфері забезпечення пожежної безпеки у будівництві в Україні розроблено Технічний регламент будівельних виробів будинків і споруд [1] та ДБН В.1.2-7 [2], які діють на правах закону. Зокрема, в цих документах регламентовано необхідність визначення пожежно-технічної класифікації будівельних виробів за реакцією на вогневий вплив за європейськими підходами. Встановлення пожежно-технічної класифікації випробувань здійснюють залежно від виду сфери застосування: наприклад, будівельні та оздоблювальні матеріали, за винятком покриття підлоги тощо.

Одним з нормативних документів, що розробляється в УкрНДЦЗ є прДСТУ EN ISO 9239-1:201_ Випробування покриттів для підлоги щодо реакції на вогонь. Частина 1. Визначення поведінки під час горіння із застосуванням джерела теплового випромінювання, гармонізованого зі ступенем відповідності ідентичний до EN ISO 9239-1 [3].

У національному стандарті, що розробляється, визначено основні вимоги до методу випробування покриттів для підлоги за реакцією на вогонь. Сутність цього методу полягає у визначенні поведінки покриття для підлоги під впливом теплового випромінювання у разі запалювання його полум'ям пальника у випробуваній камері за визначених умов. Цей метод призначений для всіх типів покриттів для підлоги, наприклад: текстильних килимів; пробкових, дерев'яних, гумових і пластикових настилів та покриттів. Результати, отримані

Наукове видання

МАТЕРІАЛИ

**17 всеукраїнської науково-практичної
конференції рятувальників**

**СУЧАСНИЙ СТАН ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ШЛЯХИ
ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСТОРУ**

Друкується в авторській редакції

Віповідальний за випуск С.П. Потеряйко
Компютерна верстка О.Г. Барило

Сучасний стан цивільного захисту України: перспективи та шляхи до
Європейського простору: матеріали 17 Всеукраїнської науково-практичної
конференції рятувальників. – Київ: ІДУЦЗ, 2015. – 587 с.

Підписано до друку 28.08.2015 р. Формат 60×84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Тип Times. Друк – офсет
Ум. – друк. арк. Обл. – вид. арк.
Тираж 100 прим. Зам. №

Видавництво ТОВ «Основа»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців ДК № 1981 від 21.10.2004 р.
01032, м. Київ-32, вул. Жилянська, 87/30.
Тел.: (044) 584-38-97, т/ф: 584-38-95, 584-38-96.